

”Vejledning om unges arbejde”

88112

BAGGRUND

Baggrunden for udarbejdelsen af en vejledning målrettet ungarbejdere inden for lager og transportvirksomheder er, at ulykkesrisikoen ved arbejdet i transportbranchen er forholdsvis høj.

FORMÅL MED PROJEKTET

Branchearbejdsmiljørådet for transport og engros vil med dette projekt sætte fokus på de unges arbejde i transportbranchen samt:

- belyse de områder, som vurderes kan være af særlig farlig karakter for unge medarbejdere i transportbranchen.
- undersøge de gældende regler på området.
- udarbejde en vejledning til brug for de unge og deres arbejdsgivere.

VEJLEDNING OM UNGES ARBEJDE

Unge under 18 år er omfattet af de samme arbejdsmiljøregler, som gælder for alle andre, der er i et ansættelsesforhold. Derudover gælder en række særlige regler for unge under 18 år, der er beskrevet i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996, samt AT meddelelse nr. 4.01.4, marts 1999 om ”Unge arbejde”. Arbejdstilsynet opdeler de unge i tre hovedkategorier:

- Børn under 13 år.
Denne gruppe må som udgangspunkt ikke udføre arbejde for en arbejdsgiver.
- Unge, der er fyldt 13 år og som er undervisningspligtige.
Denne gruppe må kun udføre særlige arbejdsopgaver, f.eks. avisudbringning og lettere rengøring. Disse unge må ikke arbejde med maskiner og farlige kemikalier.
- Unge over 15, der er gået ud af niende klasse.
Denne gruppe må udføre de fleste opgaver med undtagelse af særlige forbudte opgaver.

For unge under en erhvervsuddannelse/lærlinge gælder der særlige regler, og denne gruppe af unge er som hovedregel ikke omfattet af reglerne om unges arbejde

Formålet med reglerne for unge under 18 er at give de unge en særlig beskyttelse mod uhenigtsmæssige belastninger. Unge er udsat for flere arbejdsskader end andre. Hårdt fysisk arbejde er f.eks. en hårdere belastning rent kropsligt for en ung medarbejder end for en ældre. Ofte har de unge ikke nogen særlig erhvervs erfaring, hvilket medfører en øget risiko for arbejdsulykker. Dette viser sig også ved, at de fleste ulykker, hvor der er unge involverede, sker kort tid efter ansættelsen.

En del af ulykkerne opstår, når de unge benytter transportredskaber, maskiner og håndværktøj, som de *ikke* må bruge. Ligeledes sker der også en del ulykker i forbindelse med forskellige løfte og håndteringsopgaver

Denne branchevejledning indeholder gode råd om, hvordan både risikoen for ulykker og andre uhenigtsmæssige belastninger kan forebygges.

Inden for transport- og engrosområdet beskæftiges unge især som chaufførmedhjælpere, avis- og reklamebude, kontorbude/piccoliner, ”fejdedrenge” og lignende rengørings-, oprydning- og pakkearbejde..

OPLÆRING/INSTRUKTION

Arbejdsstedet skal give den unge en grundig oplæring og instruktion, og der skal løbende følges op på denne instruktion. De mange ulykker tidligt i ansættelsesforholdet understreger, hvor vigtigt det er at give en grundig oplæring og introduktion af unge medarbejdere, både når det gælder arbejdsopgaver og sikkerhedsregler.

Det skal sikres, at de unge er under effektivt tilsyn af en person, der er fyldt 18 år og har et godt kendskab til det arbejde, de udfører. Det kan derfor være en god ide at knytte en ældre erfaren medarbejder til den unge.

TUNGE LØFT

Det skal i videst muligt omfang undgås, at unge løfter eller bærer byrder over 12 kg. Dette svarer ca. til vægten af en ølkasse med tomme flasker eller en avisstak med 20 – 25 aviser.

Hvis der er optimale løfteforhold, f.eks. når løftet kan foregå midtfor kroppen, og mellem hoftehøjde til skulderhøjde, kan der løftes op til 25 kg. Dette svarer ca. til vægten af en fyldt ølkasse.

I stedet for at de unge løfter eller bærer genstande over længere afstande, er det mere hensigtsmæssigt, at de benytter en løftevogn, sækkevogn eller lignende. Emballagens udformning spiller en stor rolle i forbindelse med løftet. Det er mindre belastende at løfte en kasse med håndtag, end en uhåndterlig papkasse, der måske vejer mindre.

Vær især opmærksom på tunge løft ved følgende arbejdsopgaver:

- løft af tunge avis- og reklamebundter.
- løft af tunge affaldssække/spande i forbindelse med rengøring og oprydning.
- flytning/håndtering af tunge emner i forbindelse med oprydning og rengøring.
- løft af tunge postbakker.

TRÆK OG SKUB

Træk og skub af palleløfter, rullepaller, postomdelingsvogne og lignende skal kunne foregå ubesværet. Dette sikres bedst ved, at underlaget er jævnt, og at hjulene kører let.

Vær især opmærksom ved følgende arbejdsopgaver:

- Ved brug af palleløfter.
- Træk og skub af rullepaller.
- Fordeling af post ved hjælp af ”postvogn”.

MASKINER OG TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

Unge under 18 år må:

- arbejde med afskærmede maskiner således, at der ikke under brug er mulighed for kontakt med de bevægelige dele.

- fylde og starte affalds- og pappresser under forudsætning af, at de ikke kan komme i kontakt med bevægelige dele.
- bruge hånddrevne løftevogne.

Unge under 18 år må **ikke**:

- arbejde med farlige maskiner som f.eks. slibemaskiner, svejseanlæg, drejebænke og gaffelstablere.
- tømme eller rengøre affalds- og pappresser.
- køre en gaffeltruck eller gaffelstaber.
- betjene kraner, mobile personløftere og arbejdsplatforme eller bagsmækklifte.

Unge, der er fyldt 16 må:

- køre traktor, hvis de har traktorkørekort.

KEMIKALIER/RENGØRINGSMIDLER

Farlige stoffer og materialer:

Unge under 18 år må arbejde med ufarlige stoffer og materialer.

Det betyder, at de unge som hovedregel ikke må arbejde med faremærkede produkter. Dvs. produkter som er mærket med neonorange faremærker. De unge må ikke arbejde i lokaler, hvor der er risiko for, at de udsættes for andre medarbejders brug af disse stoffer og materialer.

Rengøring og rengøringsmidler:

Når de unge har modtaget en grundig instruktion, må de gerne arbejde med ikke faremærkede rengøringsmidler. Unge, som er fyldt 15 år, må arbejde med fortyndede rengøringsmidler samt visse polérmidler under betingelse af grundig opsyn og instruktion.

Ved brug af rengøringsmidler skal der være personlige værnemidler - typisk gummihandsker og bomuldsinderhandsker - til rådighed.

Ved rengøring skal maskinen være forsvarligt afbrudt, f.eks. ved at el-stik trækkes ud.

Unge må ikke bruge højtryksrensere med et tryk på over 70 bar.

***Check altid etiketter på dunke, tuber, flasker m.m. inden brug.
Det skal af brugsanvisningen fremgå, om stoffet må bruges af unge
under 18 år.
Husk altid grundig instruktion og tydelig brugsanvisning.***

PÅKLÆDNING/FODTØJ

Hvor arbejdet kræver det, skal arbejdsstedet stille skridsikkert fodtøj, handsker, sikkerhedsfodtøj, termotøj og lignende til rådighed.

UNDERRETNING AF FORÆLDRE

Arbejdsgivere, der beskæftiger unge under 15 år eller undervisningspligtige unge, skal underrette forældre/værge om arbejdet og eventuelle sikkerheds- og sundhedsfarer.

Underretningen kan være mundtlig.

ARBEJDSSTID

Arbejdstidens længde er afhængig af, om de unge er omfattet af undervisningspligt. Undervisningspligten gælder, til den unge er gået ud af 9. klasse eller har modtaget undervisning i 9 år.

Unge på 15, år som *ikke* er omfattet af undervisningspligten:

- Arbejdstiden må ikke overstige arbejdstiden for voksne og højst 8 timer om dagen og 40 timer om ugen.
- Normalt må der ikke arbejdes fra kl. 20.00 – kl. 6.00. Der er dog følgende undtagelsesbestemmelser, hvor de unge må arbejde indtil kl 22.00:

- de sidste syv dage før jul.
- Derudover må de unge arbejde fire dage om året til kl. 22.00.

- Er arbejdstiden over 4½ time dagligt, skal de unge have en spisepause på mindst 30 minutter.
- Hviletiden skal være mindst 12 timer i døgnet og være sammenhængende. De unge skal have mindst 2 sammenhængende fridøgn pr uge. Et af disse fridøgn skal normalt omfatte en søndag.
- Unge, der bringer aviser ud, må tidligst begynde kl. 04.00 i en sammenhængende periode på 16 uger, eller kl. 05.00 i en sammenhængende periode på 26 uger.

Unge, som er omfattet af undervisningspligten

- Arbejdstiden må ikke overstige 2 timer på skoledage og 12 timer pr. uge i uger med skoledage. På andre end skoledage må de unge højst arbejde 8 timer pr. dag og 40 timer pr. uge. Det betyder, at der maksimalt må lægges 8 timer om lørdagen, hvis de ikke går i skole. De resterende timer kan placeres med 2 timer pr. dag på ugens skoledage.
- De unge må ikke arbejde mellem kl. 20.00 og kl. 06.00.

- De unge skal have en sammenhængende hvileperiode på mindst 14 timer i døgnet og 2 sammenhængende fridøgn hver uge. En af fridagene skal normalt omfatte søndagen.

- Er arbejdstiden over 4 ½ time dagligt, skal de unge have en spisepause på 30 minutter.

- De unge skal så vidt muligt have en hel arbejdsfri periode i løbet af skolesommerferien.

Unge, der ikke er gået ud af 9.klasse, må udføre følgende arbejde:

- Løft og håndtering af emner med en vægt på op til 12 kg.
- Træk og skub af palleløftere med lav vægt.
- Lettere rengøring uden brug af farlige rengøringsmidler.
- Støvsugning, fejning og lignende.
- Opvask/borddækning og afrydning.
- Lettere oprydning og tømning af affaldsspande.

- Opfyldning af papir til kopimaskiner m.v.
- Postomdeling og sortering.
- Udbringning af aviser og reklamer.

ALENEARBEJDE

Unge må som hovedregel ikke arbejde alene, men skal have mulighed for let og hurtigt at få kontakt til en person over 18 år.

Den unge må ikke arbejde på f.eks. tankstationer og lignende forretninger mellem kl. 18.00 og kl. 06.00 på hverdage og i tidsrummet kl. 14.00 og kl. 06.00 på lørdage, søn og helligdage – *med mindre* den unge arbejder sammen med en person, der er fyldt 18 år. Dette er ligeledes gældende, hvis arbejdet foregår på arbejdssteder, der er isoleret beliggende i et område uden almindelig færdsel, f.eks. fjerntliggende lagre i øde og mennesketomme omgivelser.

Efter en vurdering af det konkrete tilfælde har Arbejdstilsynet, i samarbejde med det lokale politi, mulighed for at give dispensation i forhold til reglerne om unges alenearbejde.